LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

Datum: 2026-09-03
Referens. Dnr: 2025-188

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

# LIS-plan

Samråd för kommunens nya LIS-plan har pågått mellan 2026-05-04 och 2026-07-05 efter beslut 28 april 2026 § 60.

Samrådsinbjudan skickades ut till berörda enligt fastighetsförteckningen, Länsstyrelsen och övriga myndigheter som berörs av förslaget. Planhandlingarna har under samrådstiden hållits tillgängliga i stadshusets foajé samt på kommunens webbplats för allmänheten och samtliga myndigheter.

Synpunkterna återges i sin helhet i dokumentet och bemöts i kursiv text från kommunen. Alla yttranden som har inkommit inom samrådstiden medföljer handlingarna inför beslut att anta LIS-planen.

## Planhandlingen har efter samråd bearbetats enligt följande:

Kommunen har i utformningen av alla föreslagna områden tagit hänsyn till riksintresseunderlag, flyttleder, betesområden, rengärden och därtill information om rennäringens drift genom renägare från de samebyar som önskat konsultation och dialog. Även i de områden där kommunen saknar ytterligare information om användning av områden utifrån rennäringsperspektiv har en viktig princip varit att utforma områden med hänsyn till riksintresset och flyttleder i syfte att undvika fragmentering av landskapet. Vidare är kommunen medvetna om att rennäringens behov och nyttjande av markområden kan se olika ut från år till år, samt att detta kan påverkas av såväl exploatering som klimatförändringar. I syfte att undvika påtaglig skada på riksintresset och rennäringens rationella drift har det även varit viktigt att möjliggöra för samebyarna att höras vid tillfälle för prövning som vid dispensansökan eller vid framtagande av detaljplan. Förslaget utgör ett tematiskt tillägg till kommunens översiktsplan och ska således också läsas och förstås tillsammans. De ställningstaganden och prioriteringar som fastställts i översiktsplanen gäller även för LIS-planen. Vid intressekonflikter som kan uppstå till följd av konkurrerande markanspråk ska de värden som lyfts fram i översiktsplanen för mål om hållbarhet, däribland rennäringen, ges företräde framför nybyggnation av fritidshus.

De samhällsekonomiska aspekterna av vald lokalisering har förtydligats i bedömningen av konsekvenser för planens genomförande i tillhörande MKB. Behovet av ytterligare beskrivning för bedömning av påverkan på riksintressen och naturmiljön förtydligas i tillhörande MKB. Det avser även naturvärdesinventering och artutredning. För planen förtydligas även information om nyckelbiotoper, enskilda VA-lösningar, kommunalt VA samt alla vattenförekomster. Planen utvecklas också med en beskrivning av hur framtida klimatförändringar kan påverka risken för översvämning och geotekniska säkerhetsfrågor. Det förtydligas även att försvarsintresset enligt 3 kap. 10 § MB ska ges företräde mot andra oförenliga riksintressen i områden där det kan visa sig behövas för en anläggning för totalförsvaret. För områden som är belägna i närheten av Lycksele flygplats förtydligas att utveckling inte får ske på ett sätt som påverkar totalförsvaret

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA



negativt. Transmissionsnätets anläggningar synliggörs i förslagets kartmaterial samt riksintresset för område med totalförsvarets civila anläggningar enligt 3 kap. 9 § MB inklusive påverkansområde. Kommunen förtydligar därtill informationen om kulturmiljö inklusive alla typer av kulturhistoriska lämningar för alla föreslagna områden som berörs och hur detta behöver hanteras i vidare planeringsskeden.

Kommunens kommentarer redovisas i *kursiv* text.

## Skriftliga samrådsyttranden

### Länsstyrelsen Västerbotten

SYNPUNKTER

Bidrag till landsbygdsutveckling

Planens innehåller i dagsläget ett relativt stort antal LIS-områden. En större del av utpekandena ligger i linje med planens inriktning om att nya bostäder bör lokalisera i anslutning till befintlig bebyggelse i prioriterade servicenoder och utvecklingsstråk. För verksamheter med koppling till friluftsliv och turism öppnas i vissa fall för en mer avskild lokalisering från annan exploatering. Länsstyrelsen ställer sig bakom dessa lokaliseringsprinciper som bedöms kunna bidra till att stärka befolkningsunderlaget genom att erbjuda attraktiva lägen i rimligt avstånd från dagliga målpunkter.

Trots kommunens ambition för lokalisering av det tillkommande bostadsbyggandet finns ett antal LIS-områden för bostadsändamål utpekad i andra delar av kommunen, som komplement till enstaka byggnader i annars obebyggda områden. Länsstyrelsens bedömer dessa områdens potential för etablering av helårsbostäder och utveckling av kvalitativa boendemiljöer som betydligt lägre, samtidigt som det bidrar till en mer utspridd bebyggelse med ökade samhällsekonomiska kostnader för tjänster som skolskjuts, hemtjänst, snöröjning, postleverans mm. De samhällsekonomiska aspekterna av vald lokalisering bör belysas i samband med bedömningen av LIS-planens konsekvenser för den kommunala ekonomien i planens MKB.

Påverkan på statliga och allmänna intressen

Rennäring

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

Länsstyrelsen ser positivt på den dialog som förts med berörda samebyar, och redovisningen av vad som framkommit i samband med denna. Ytterligare dialog behövs för att kunna ta ställning till lämplig utformning av i LIS-planen.

En relativt stor andel av de föreslagna LIS-områdena är lokaliserad i mycket glesta eller närmast obebyggda områden, vilket bidrar till en fragmentering av landskapet som på sikt kan försvåra rennäringens bedrivande. Det gäller exempelvis utpekade LIS-områden för bostäder i ”Ajaur”, ”Blåviken”, ”Grenen, Hemsjön och Järvträsket”, ”Ruskträsket”, ”Rusträsket Kristinehamn”, ”Storbacksjön”, ”Ytterbo” samt delar av ”Gäddträsk” och ”Nedra Avaträsket”.

Baserat på vad som framkommer i samrådet och den fortsatta dialogen med berörda samebyar bör kommunen överväga om vissa områden bör utgå eller minskas ned genom att i större utsträckning koncentreras till befintlig sammanhållen bebyggelse. Även ytterligare bebyggelse i ”Lycksträsket”, ”Medelås” och ”Nytorp” kan i kombination med den befintlig bebyggelsen innebära ytterligare negativ påverkan. Avgränsningen av dessa områden bör ske i nära samråd med samebyarna och ianspråktagande av nya områden minimeras.

Flera närliggande utpekanden innebär samtidigt risk för kumulativa effekter för renskötseln genom att möjligheterna att kunna välja alternativa leder och passager i landskapet till följd av ändrade klimatmässiga förutsättningar begränsas. Risken för kumulativa effekter bör tas i beaktning i samband med den fortsatta bearbetningen av planförslaget.

Även för övriga områden som berör rennäringen finns risk för negativ påverkan beroende på bebyggelsens omfattning och lokalisering. Här anses emellertid att risken för skada på riksintresset kan undvikas genom tidiga dialoger, förutsatt att rennäringens intressen prioriteras vid eventuell intressekonflikt. Av planförslagets områdesvisa riktlinjer framgår enbart att berörd sameby ska ge tillfälle att yttra sig. Riktlinjerna bör kompletteras för att tydliggöra att rennäringens intressen ska prioriteras om det behövs för att säkerställa en fortsatt rationell drift.

Naturmiljö och Friluftsliv

Många av de föreslagna LIS-områdena ligger i anslutning till Natura 2000-området Vindelälven. Ett fåtal av områdena berör även riksintresset för naturvård och friluftsliv. Länsstyrelsen framhåller att bedömningen av eventuell påverkan behöver göras utifrån vilka konkreta åtgärder som ska utföras. En mer detaljerad beskrivning av åtgärder och konsekvenser kommer därför behövas i detaljplaneskedet för att med säkerhet kunna bedöma eventuell påverkan på såväl riksintressena som naturmiljön i stort.

Överlag är konsekvenser för naturmiljön och förslag till hänsynsåtgärder väl beskrivit i planens MKB. Länsstyrelsen är dock tveksam till bedömningen att planen kan anses ha en positiv effekt på naturmiljön

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

(sidan 13), då all exploatering normalt sett är mer eller mindre negativt för naturmiljön. Även om tillgänglighet till grönområden kan vara positivt för allmänhetens tillgång till natur och friluftsliv, kan det inte ses som något positivt för naturmiljön i sig.

Som det framgår av planen är den naturinventering som har genomförts i samband med framtagandet av planen av översiktlig karaktär, vilket innebär att artskyddsfrågor inte kan bedömas i detta skede. Mer detaljerade naturvärdesinventeringar och artutredningar behöver utföras inför eventuell framtida exploatering. Det är viktigt att hänsyn tas även till värden som kan beröras i anslutning till LIS-området.

Enligt planen ska utformningen av området ske på ett sätt som gynnar biologisk mångfald, exempelvis genom plantering av vegetation. Det är i detta samband viktigt att särskild hänsyn tas till de arter som finns lokalt i respektive område, samt att kommunen arbetar aktivt för att förhindra införsel av invasiva arter.

Vid ”Lycksträsket” gränsar det allra sydligaste området, öster om sjön, mot nyckelbiotop N 438-2008. Skogsstyrelsen kan behöva kontaktas före eventuella åtgärder.

Miljökvalitetsnormer för vatten

I planen beskrivs vatten och avlopp som en potentiell påverkan på vattenförekomstens status. Här bör även andra faktorer som kan spela in, såsom fysisk påverkan av närområdet runt sjöar och vattendrag lyftas fram.

För vissa områden finns befintliga verksamhetsområden för vatten och avlopp i närområdet. Trots detta förordas enskilda avloppslösningar i stort sett för alla dessa områden. Här kan argumenten för denna bedömning gärna förtydligas.

Området ”Lugnet” är som helhet beläget inom vattenskyddsområde utan möjlighet att anordna enskilda avloppslösningar. Här bör kommunen tydliggöra hur den ser på områdets lämplighet för bebyggelse i det fall kommunalt VA inte anordnas.

I området ”Rusksele” finns risk för höga vattenflöden som kan översvämma enskilda avloppslösningar. Kommunen bör överväga lämpligheten av tillkommande bebyggelse i detta område och förtydliga under vilka förutsättningar det kan vara lämpligt. För ”Solsidan” behöver det klargöras huruvida kommunalt VA finns inom området.

”Järvträsket” är en preliminär vattenförekomst från 2022–2027 (se vattenkartan), vilket kan vara bra att ha koll på i den fortsatta planeringen.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

För att skapa en bättre överblick över planeringsförutsättningarna i det enskilda LIS-område kan det gärna framgå vilka vattenförekomster som berörs. I de fall ekologisk status är sämre än god bör det även framgå vilken norm som ska uppnås. För områden som berörs av flera vattenförekomster, behöver samtliga vattenförekomster samt hur de påverkas framgå. Det gäller exempelvis ”Ajaur” och ”Ruskträsk”.

Klimatrelaterade risker

Risker och förutsättningar kring ras, skred, erosion och översvämning lyfts för varje område samtidigt som det framgår att ytterligare utredning kan behövas inför lokalisering av bebyggelse, vilket är bra.

Planen bör utvecklas med en beskrivning av hur klimatförändringen kan påverka risken för översvämning och de geotekniska säkerhetsfrågorna. I detta sammanhang bör det uppmärksammas att översvämningskarteringen för Umeälven inte har tagit höjd för framtida klimatförändringar. Enligt klimatscenarierna för de kommande 100 åren kan ökad nederbörd förväntas leda till ökade flöden och förhöjda nivåer i mark och vattendrag, vilket kan öka riskerna för ras, skred, erosion och översvämningar. Under 2023 har SMHI på uppdrag av Länsstyrelsen Västerbotten tagit fram kommunspecifika analyser av klimatförändringarnas konsekvenser, vilket kan fungera som stöd.

Många områden ligger inom riskområden kopplat till ras, skred, erosion eller översvämningar. Framför allt områden med potentiellt hög eroderbarhet och aktsamhetsområden. Vissa områden berörs delvis av 100-årsflöde. Riskerna behöver beaktas noggrant vid efterkommande planering och bygglov. Även översvämningsförebyggande åtgärder som exempelvis uppfyllnader och vallar kan medföra geotekniska konsekvenser vilket måste beaktas. Kravet på fri passage längs stranden bidra i flera fall till att mildra riskbilden.

Skrivningen för ”Lugnet” om att området bedöms ha låg eroderbarhet behöver ses över då området har potentiellt hög eroderbarhet enligt SGU's kartunderlag för stränders eroderbarhet.

Totalförsvar

LIS planen berörs inte av några öppet utpekade riksintressen för totalförsvarets militära del, och bedöms i sin nuvarande utformning inte innebära risk för påtagligt skada på riksintressen för totalförsvarets militära del. Planen kan med fördel tydliggöra att försvarsintresset enligt 3 kap. 10 § MB ska ges företräde vid en eventuell avvägning mot andra oförenliga riksintressen i det fall ett område skulle visa sig behövas för en anläggning för totalförsvaret.

För områdena “Hede”, “Karonsbo” samt “Nytorp” som ligger i anslutning till Lycksele flygplats, är det viktigt att flygplatsens operativa utveckling ej påverkas negativt ur ett totalförsvarsperspektiv, vilket kan förtydligas i planen.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

MCF beslutade under 2024 att transmissionsnätet för el ska utgöra område av riksintresse för totalförsvarets anläggningars civila del. Transmissionsnätets anläggningar bör synliggörs i LIS-planens kartmaterial inklusive temakartorna för ”Gäddträsk” och ”Nedre Arvträsket” så att det blir tydligt var dessa går i förhållande till planerad markanvändning. Se värdebeskrivningen för närmare angivelse av hänsynsavstånd i förhållande till riksintresset. Svenska kraftnät ska remitteras vid åtgärder som planeras inom 500 meter från transmissionsnätsledningar och stationer.

Trafik

Ny bebyggelse förutsättas ske utanför det generella bebyggelsefria avståndet från väg- och järnvägsområden. Bebyggelse bör planeras så att anslutning kan ske samlat mot allmän väg. Så långt möjligt bör befintliga anslutningar nyttjas, och nya anslutningar mot allmän väg behandlas restriktivt. När det gäller LIS områden med potential för cykelpendling, bör interna gång- och cykelvägar prioriteras för att inte leda oskyddade ut till den statlig väg.

Kulturmiljö

Område ”Örträsk” berörs av riksintresse för kulturmiljövård. Ett av uttrycken för riksintresset är välbevarad bebyggelse i öppet odlingslandskap. Bebyggelsen är till stor del traditionellt placerad i lidläge och inte nere vid stränderna. Länsstyrelsen bedömer att en eventuell bebyggelse på eller vid odlingsmarken nere vid vattnet skulle försvaga riksintressets uttryck och försvåra förståelsen och läsbarheten av jordbrukets expansion under 1800-talet.

I planförslaget berörs ett relativt stort antal områden av fornlämningar; Inom ”Lycksträsket” finns mängder av fornlämningar, och inom ”Rusksele” finns fornlämning längs hela stranden. Fornlämningar finns även inom ”Ekorrsjö”, ”Granfors”, ”Granen, Hemsjön och Järvträsket”, ”Hedvik”, ”Söderfors” och ”Ytterbo”.

Ut över vad som nämns i planförslaget finns fornlämningar även i ”Karonsbo”, vilket bör framgå av områdesbeskrivningen. I norra delen berörs en, eventuellt två boplatser och två fyndplatser i södra delen indikerar eventuellt en boplats. I område ”Hede” finns en boplatslämning registrerad som ”Bevakas” vilket är en möjlig fornlämning som eventuellt kan sträcka sig upp på land. I södra delen av området ligger två tjärdalar.

Länsstyrelsen understryker att de ytor som är markerade i Fornsök enbart visar de delar av lämningens utbredning som var synlig i samband med inventeringstillfället. Vid planer om exploatering på eller intill en fornlämning måste en arkeologisk utredning eller förundersökning företas för att kunna bedöma om markingreppet är förenligt med kulturmiljölagen. Planens skrivning ”Vid markarbeten

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

ska hänsyn tas till fornlämningar i enlighet med kulturmiljölagen" behöver av denna anledning ses över och kompletteras för att synliggöra detta i de områden som berörs. Det är Länsstyrelsen som beslutar om åtgärden enligt 2 kap Kulturmiljölagen och exploatören som står för kostnaderna.

Redaktionella synpunkt

Innehållet under rubrikerna "Hänsyn" och "Riktlinjer" bör i flera fall ses över så att all hänsyn av vikt för utvecklingen finns med. I nuläget lyfts exempelvis behovet av fri passage, hänsyn till jordbruksmark, fornlämningar, geoteknik, friluftsliv etc. för vissa områden men inte för andra vilket kan skapa osäkerhet eller att vissa hänsyn missas. Skillnaden på hänsyn och riktlinjer kan gärna förtydligas.

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet och bearbetar samrådsförslaget utifrån synpunkterna till granskning. Mer om ändringarna beskrivs i ovanstående sammanfattning.*

## Sametinget

Sametinget har granskat förslaget och bedömer att planen i otillräcklig utsträckning beaktar rennäringens intressen och förutsättningar.

Områden av riksintressen för rennäring ska skyddas mot åtgärder som kan medföra påtagligt skada. Även andra marker som är viktiga för renskötseln ska så långt möjligt skyddas. Detta följer av samernas ställning som urfolk och deras rätt att utöva sin kultur och sina traditionella näringar. Rennäringen är beroende av tillgång till sammanhängande marker, och staten har ett ansvar att säkerställa dess långsiktiga förutsättningar.

Renskötseln bygger på ett årstidscykliskt nyttjande av marker. Flyttleder, rastbeten, uppsamlingsområden och trivselland utgör tillsammans funktionella samband som är avgörande för näringens bedrivande. Ingrepp i en enskild del kan få konsekvenser för hela systemet.

Sametinget bedömer att kommunen inte i tillräcklig grad har beaktat dessa funktionella samband eller de synpunkter som inkommit från samebyarna i tidig dialog enligt konsultationsordningen. Kommunen anger att påverkan har begränsats genom att koncentrera exploatering och lämna passager, men Sametinget anser att detta resonemang inte fullt ut tar hänsyn till kumulativa effekter och renskötselns faktiska behov. Det är även viktigt att framhålla att åtgärder utanför riksintresseområden kan innebära påtaglig skada om de påverkar riksintressets funktion. Planeringen behöver därför utgå från en helhetsbedömning av rennäringens markanvändning.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

Samebyarnas deltagande

Kommunen anger att berörd sameby ska ges möjlighet att yttra sig vid dispensprövning. Sametinget vill betona att samebyarna är sakägare och har rätt till reellt inflytande. Det innebär att de ska ges förutsättningar för ett effektivt deltagande i ett tidigt skede, innan avgörande ställningstaganden har gjorts.

Påverkan på flyttleder och funktionella samband

Ett stort antal av de föreslagna LIS-områdena berör flyttleder och andra strategiskt viktiga områden. Flyttleder är nödvändiga för att renarna ska kunna förflyttas mellan säsongsmarker, och deras funktion är beroende av att omgivande marker är tillgängliga och relativt ostörda.

Även om enstaka byggnader inte alltid medför påtaglig skada kan den samlade mänskliga aktiviteten kring bebyggelse leda till undvikelse- och barriäreffekter. LIS-områden riskerar därmed att fragmentera landskapet och försämra renskötselns funktionella samband.

Mot denna bakgrund är Sametinget kritiskt till att följande områden pekats ut som LIS-områden: Ajaur, Nedre Arvsträsket vid Bastunäs, Betsele, Björksele norra, Blåviken, Ekorrsjö, Granfors, Grenen, Hemsjön och Järvträsket, Gäddträsk, Husbondliden, Karonsbro, Kåtaträsk, Lugnet, Lycktträsket, Medelås, Nytorp, Rusksele, Ruskträsket, Ruskträsk, Ruskträsket Kristinehamn, Siksele, Solsidan, Stor Tannträsk, Storbacksjön och Ytterbo.

Vinterbetesmarkernas betydelse

De aktuella markerna inom kommunen används i stor utsträckning som vinterbetesland, vilket är en kritisk resurs för rennäringen. Under vintern är tillgången till bete begränsad, och renarna är beroende av lavrika skogsmarker som återhämtar sig långsamt vid störning.

Vinterbetesmarkerna utgör tillsammans med flyttleder och andra nyckelområden ett sammanhängande system. Fragmentering genom exploatering eller infrastruktur kan göra att marker förlorar sin funktion, även om de fortfarande finns kvar rent fysiskt. Tillgången till fungerande flyttleder är avgörande för att dessa betesmarker ska kunna nyttjas.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

Klimatförändringarna förstärker betydelsen av vinterbetesmarker i skogslandet. Förändrade snö- och isförhållanden kan öka behovet av alternativa betesområden och ställa högre krav på flexibilitet i markanvändningen. Samtidigt ökar konkurrensen om marken.

Mot denna bakgrund behöver rennäringens förutsättningar, inklusive dess sårbarhet för klimatförändringar och kumulativa effekter, tydligt integreras i översiktsplaneringen. Detta är en förutsättning för en långsiktigt hållbar avvägning mellan olika markintressen och för att säkerställa att riksintresset rennäring inte påtagligt skadas.

*Kommentar: Kommunen tackar för synpunkterna. Förslaget medger inga åtgärder och prövning av en åtgärd sker vid bygglov eller detaljplaneskede. Mot bakgrund av detta ser kommunen det som viktigt att samebyarna ges möjlighet att yttra sig i vid prövning för att tillvarata lokal kunskap och erfarenhet i syfte att undvika påtaglig skada på rennäringen. Kommunen ser detta som viktigt utifrån ett klimatförändringsperspektiv och har förståelse för att förutsättningar för rennäringen kan förändras över tid. Konsultation har genomförts i framtagandet av förslaget med de samebyar som önskat och flertalet föreslagna områden har ritats om utifrån samebyarnas beskrivna användning samt önskemål om specifika passager. Att lämna passager i områden där kommunen inte kunnat inhämta ytterligare information har också varit en viktig aspekt i förslaget i syfte att undvika påtaglig skada. I konsultationen framgår även att vissa riksintresseområden inte ses som aktuella för drift av rennäring, där områden utanför riksintresset beskrivs som viktiga för rennäringens rationella drift enligt konsulterande samebyar. Dialogen ses som viktig från kommunens sida både i planförslaget och den fortsatta kommunala planeringen och verksamheten.*

## Försvarsmakten

Försvarsmakten har inget att erinra men framför synpunkter.

Totalförsvarets militära del

Av 3 kap. 9 andra stycket § miljöbalken följer att mark- och vattenområden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Försvarsmakten redovisar även områden av betydelse enligt 3 kap 9 första stycket § MB. Områden av betydelse ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen.

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats och ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Sverige är sedan den 7 mars 2024 en del av försvarsalliansen Nato

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

och det kollektiva försvar som alliansen utgör. Utöver medlemskap i Nato samarbetar även Sverige genom bilaterala avtal med andra nationer till förmån för den gemensamma militära förmågan.

Riksintressen för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Huruvida ett riksintresse kan redovisas öppet eller inte baseras på en bedömning om en sådan redovisning skulle avslöja uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För en utförligare beskrivning av riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del hänvisar Försvarsmakten till myndighetens planeringsunderlag som finns på Försvarsmaktens hemsida: www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

Försvarsmaktens bedömning
LIS planen för Lycksele kommun berörs inte av några öppet utpekade riksintressen för totalförsvarets militära del. Försvarsmakten bedömer inte att LIS-planen i sin nuvarande utformning riskerar att påtagligt skada riksintressen för totalförsvarets militära del.

Enligt 3 kap. 10 § MB ska försvarsintresset ges företräde om hela eller delar av området behövs för en anläggning för totalförsvaret, i de fall området omfattas av fler riksintressen än totalförsvarets och en avvägning mellan oförenliga riksintressen ska görs. Kommunen behöver tydliggöra detta i beskrivningen om riksintressen.

Övriga synpunkter
Försvarsmakten önskar lyfta synpunkten att för områden i anslutning till Lycksele flygplats, benämnda (1.13 Hede, 1,15 Karonsbo samt 1,20 Nytorp) i samrådshandlingarna Är det ur ett totalförsvarsperspektiv viktigt att flygplatsens operativa utveckling ej påverkas negativt och att LIS planen tar detta i beaktande.

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet och kommer ta synpunkterna i beaktande till granskning.*

## Post- och telestyrelsen

PTS har ombetts att inkomma med synpunkter.

PTS är central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar – sektorsansvar – inom områdena post och elektronisk kommunikation. Inom ramen för detta arbete skall PTS bland annat:

- främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer enligt de mål som anges i lag (2022:482) om elektronisk kommunikation

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

- verka för robusta elektroniska kommunikationer och minska risken för störningar, inbegripet att upphandla förstärkningsåtgärder, samt verka för ökad krishanteringsförmåga

Vidare får PTS genom upphandling verka för att tillgodose totalförsvarets behov av posttjänster och elektroniska kommunikationstjänster under höjd beredskap, och stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar av elektronisk kommunikation och posttjänster i fred.

IT-infrastrukturen är en förutsättning för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Av denna anledning anser vi även att IT-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringsprocessen på regional och kommunal nivå. Om inte IT-infrastruktur beaktas i samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna. Det säkerhetspolitiska läget har också riktat fokus mot behovet av en robust civil infrastruktur. Förmågan att kommunicera är en förutsättning för att samhällets grundläggande funktionalitet ska kunna upprätthållas. Exempelvis krävs elektronisk kommunikation för att genomföra betalningar, säkerställa leveranser och återställa trasiga nät. Att civila funktioner är fungerande i händelse av höjd beredskap är också viktigt för totalförsvarets militära del. Hot mot infrastrukturen finns också i fredstid, exempelvis i form av naturhändelser såsom översvämningar, sabotage eller i samband med kriser i samhället. PTS arbetar aktivt med dessa frågor, bl.a. genom att dela ut statligt stöd till företag för att genomföra åtgärder för driftsäkra och robusta elektroniska kommunikationer.

PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information. I detta fall kan det vara lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer samt aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer. Kommunen bör ha en förteckning över vilka befintliga ledningsägare som blir berörda eller liknande funktion. Exempelvis bredbandskoordinatorer bör ha information om potentiella ledningsägare gällande elektroniska kommunikationer.

Vidare driver PTS ett system för begäran om ledningsanvisning, ”ledningskollen.se”. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via https://www.ledningskollen.se/

PTS har i tidigare skrivelse (med hemlig bilaga 2012-01-23 dnr: 03-16005) till respektive länsstyrelse lämnat uppgifter om teleanläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

Underlag för samråd gällande radiokommunikation Vindkraftverk kan störa fasta radioförbindelser (radiolänk). Därför behöver företag som projekterar för vindkraft uppgifter om vilka radioförbindelser som riskerar att bli störda. PTS tar fram underlag för samråd dvs information om vilka operatörer som har tillstånd för fast radio (radiolänk) i det aktuella geografiska området efter begäran från vindkraftsprojektören.

På PTS hemsida återfinns ytterligare information:
https://pts.se/radio/radiotillstand/vindkraft/

Övrigt
PTS har inga ytterligare synpunkter.

*Kommentar: Kommunen tackar för synpunkterna. Inom kommunen arbetar samhällsplanering och bredband inom samma enhet och kommunen arbetar aktivt med utveckling av stadsnätet samt med övriga aktörer inom IT-infrastruktur. Vindkraftverk behandlas inte i planen utan beaktas i andra planeringssammanhang inom verksamheten.*

## Statens geotekniska institut

Statens geotekniska institut (SGI) har beretts möjlighet att yttra sig i ärendet. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår inte i vår granskning.

Bakgrund och förutsättningar
Enligt Länsstyrelsen omfattar planen omfattar en översyn och vidareutveckling av kommunens befintliga LIS-plan. Den befintliga LIS-planen finns att tillgå i sin helhet på kommunens hemsida.

Geologiska och geotekniska förutsättningar i kommunen Topografin inom kommunen är varierande och enligt SGU:s jordartskarta består de ytliga jordlagren huvudsakligen av morän och berg i dagen. Isälvssediment finns längs Umeälven, Örån och andra vattendrag. Områden med torv förekommer allmänt. Finkorniga jordar förekommer framförallt vid Örträsk, i övrigt sparsamt.

SGU:s jordartskarta som täcker kommunen är i skala 1:100 000 och är därmed inte så detaljerad. SGU:s underlag med Förutsättningar för skred i finkornig jordart finns inte framtaget för kommunen.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

Kommunens hantering av geotekniska säkerhetsfrågor
Enligt 2 kap 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet samt med hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion. Vidare ska kommunen enligt 3 kap 5 § p 4 i sin översiktsplan redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.
I handlingen anges att ”Områden ska inte utgöra uppenbara risker i förhållande till skred, ras och översvämningar.” Det ges också en riktlinje att ”Områden med risker för översvämning, ras, skred och fornlämningar ska vid behov utredas närmare.”

Några LIS-områden anges vara exkluderade på grund av risk för ras och skred, skyddsvärd natur och rennäringen.

För varje LIS-område finns också en bedömning om hänsyn till Ras, skred, erosion och översvämning i området. Det ges också riktlinjer för fortsatt planering i respektive område. För varje område visas en jordartskarta.

SGI:s synpunkter
Handlingarna ger en god redovisning av de geotekniska säkerhetsfrågorna.
Vi saknar dock en beskrivning av hur klimatförändringen kan påverka de geotekniska säkerhetsfrågorna. Vid prövning av markens lämplighet för avsett planändamål måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. vara utgångspunkten och därför behöver förväntade effekter av ett förändrat klimat beaktas. Klimatscenarierna indikerar att för de kommande 100 åren kan ökad nederbörd förväntas leda till ökade flöden och förhöjda nivåer i mark och vattendrag. Detta kan öka riskerna för ras, skred, erosion och översvämningar, vilket bör värderas vid bedömning av framtida markanvändning (för såväl befintlig som tillkommande bebyggelse). Översvämningsförebyggande åtgärder, t ex uppfyllnader och vallar, kan medföra geotekniska konsekvenser vilket också måste beaktas.

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet. Till granskningshandlingarna förtydligas utöver detta riskerna relaterade till klimatförändringar.*

## Skogsstyrelsen

Övergripande kan konstateras att ett omfattande arbete gjorts i utförd naturvärdesinventering.

Några noteringar:

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

Flertalet av de berörda sjöarna och vattendragen är, av Länsstyrelsen, klassade som Natura 2000-områden och kräver särskild hänsyn. Vidare kontakter kan behövas med Länsstyrelsen kring dessa. Som så ofta, längs stränder och i närheten av äldre bebyggelse, finns många forn- och kulturlämningar. För att hitta dessa, som är registrerade, kan hjälp tas genom Fornsök på https://app.raa.se/open/fornsok/.
Sydligaste området vid Blåviken berörs även av Jordbruksverkets Ängs- och betesinventering med värdefulla örter. Området vid Husbondliden berör delvis ett vattenskyddsområde. Vid Lycksträsket gränsar det allra sydligaste området, öster om sjön, mot nyckelbiotop N 438-2008. Det kan behöva tas i beaktande och Skogsstyrelsen kan behöva kontaktas före eventuella åtgärder.

Berörda markägare och rennäringen måste ges god chans att yttra sig.

Skogsstyrelsen har inga pågående ärenden inom områdena som direkt påverkar planen.

Skogsstyrelsen har inte gjort något fältbesök i området i samband med den här remissen.

Skogsstyrelsen ansvarar för frågor om skogsbruk och har till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska målen nås. Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken gällande skogliga åtgärder på skogsmark, det vill säga mark som lyder under skogsvårdslagen. I uppgifterna ingår att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

*Kommentar: Kommunen tackar för synpunkterna och tar dessa i beaktande.*

LVF
Denna ärende innehåller inte byggnation högre än 20 meter över omgivande mark. Det är endast detaljplaner som innehåller byggnation högre än 20 meter över omgivande mark som ska remitteras till LFV.

Observera att detta innebär att alla vindkraftverk som är högre än 20 meter över mark eller vattenyta, även inom områden speciellt utpekade för vindkraft eller som förekommer i kommunala/regionala planer, ska remitteras till LFV.

LFV avskriver ärendet, inget formellt svar utgår.

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet.*

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

## Svenska kraftnät

Lycksele kommun har tagit fram ett förslag till ny LIS-plan. De nya LIS-områdena kommer att ersätta befintligt utpekade LIS-områden. Svenska kraftnät har befintliga ledningar och station inom kommunen idag. Av det underlag som inkommit så framgår att inga av de nya LIS-områdena ligger i direkt anslutning Svenska kraftnäts befintliga anläggningar, men ett antal områden ligger i närheten till befintliga anläggningar och riksintresset. Svenska kraftnät önskar att planhandlingarna revideras så transmissionsnätets anläggningar och dess riksintresse tydligt framgår i samtliga kartor, samt att det tydligt framgår av handlingarna att erforderliga skyddsavstånd ska hållas till riksintresseanspråkets närmsta gräns och inte enbart till befintliga anläggningar. Utöver detta behöver det av handlingarna framgå att det inte finns fasta avstånd för hur nära transmissionsnätets anläggningar som byggnader tillåts, med hänsyn till magnetfält, utan detta är en bedömning som behöver göras i varje enskilt fall. Svenska kraftnät ska remitteras vid åtgärder som planeras inom 500 meter från transmissionsnätsledningar och -stationer.

Befintliga anläggningar

Inom Lycksele kommun har Svenska kraftnät två stycken befintliga 400 kV-ledning mellan Vargfors-Tuggen-Norrtjärn och Vargfors-Betåsen samt en befintlig station Tuggen.

Svenska kraftnäts anläggningsobjekt finns på Geodataportalen, som WMS och shape-fil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts befintliga ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar.

Pågående projekt/Investeringsplaner

För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för transmissions-nätet för el hänvisar vi till Nätutvecklingsplan 2026–2035 som finns publicerat på Svenska kraftnäts webbplats: Nätutvecklingsplan 2026–2035 – en plan för Sveriges samhällsbyggnad | Svenska kraftnät.

Svenska kraftnäts anläggningar i kartorna

Svenska kraftnät vill belysa vikten av att transmissionsnätets anläggningar synliggörs i LIS-planens kartmaterial så att det blir tydligt var dessa går i förhållande till planerad markanvändning inom kommunen, samt att dessa skiljs från region- och lokalnät i både karta och teckenförklaring då de olika näten har olika planeringsförutsättningar. Svenska kraftnäts anläggningar bör i kartorna benämnas som ”transmissionsnät”.

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

Svenska kraftnät vill upplysa kommunen om att Myndigheten för civilt försvar (tidigare MSB) i slutet av oktober 2024 har beslutat att mark- och vattenområden som används för samtliga befintliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el, samt distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland, är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

Det utpekade området för riksintresse för totalförsvarets anläggningar vid en luftledning är 100 meter. Detta omfattar den befintliga ledningsgatan som är cirka 50 meter bred och den yta som krävs för att bygga en ny eller ersättande ledning intill den befintliga ledningen. Även denna yta beräknas till 50 meter i bredd. Inom utpekat riksintresseanspråk är det inte lämpligt att planera för ny markanvändning. Utanför det utpekade området för riksintresse vid luftledning finns dessutom ett påverkansområde där vissa åtgärder eller verksamheter påtagligt kan försvåra upprätthållandet av transmissionsnätet eller förutsättningarna för att bygga ut och förnya nätet. Påverkansområdet sträcker sig 160 meter åt vardera håll från riksintresseytans gräns vid luftledning. Observera att där fler än en ledning löper parallellt är riksintresseanspråket större än ovan angivet.

För stationer omfattar den geografiska preciseringen av riksintresset dels det utrymme som befintliga stationer upptar, vilket varierar mellan stationerna, och dels nya utrymmen invid eller i närheten av de befintliga stationerna för att kunna förnya dem. De nya utrymmena krävs då det är tekniskt komplicerat och kan innebära stora arbetsmiljörisker att förnya stationerna inom de befintliga stationsytorna samtidigt som stationerna är i drift.

Utanför den geografiska preciseringen för stationer finns ett påverkansområde om 400 meter åt vardera håll. För stationer utgörs påverkansområdet av det område som kan krävas för att buller från stationerna ska underskrida Naturvårdsverkets riktvärde för buller från industrier och andra verksamheter på 40 dBA vid bostäder, förskolor, skolor och vårdlokaler.

Vissa delar av riksintresseanspråket omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen respektive säkerhetsskyddsklassificering enligt 2 kap. 5 § säkerhetsskyddslagen. För mer information om dessa kontakta Myndigheten för civilt försvar.

Geodata för de delar av transmissionsnätets riksintresseanspråk som inte omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen respektive säkerhetsskyddsklassificering enligt 2 kap. 5 § säkerhetsskyddslagen finns att hämta hos Myndigheten för civilt försvar: Riksintressen

Mer information om transmissionsnätet som riksintresse för totalförsvarets anläggningar finns på Myndigheten för civilt försvars och Svenska kraftnäts webbplatser:

- Beslut om områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar (TfC-0004-0024) | MCF
- Transmissionsnätet är riksintresse | Svenska kraftnät

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

För att riskintresseanspråket ska kunna ianspråktas så som avses så behöver samtliga skyddsavstånd som ska hållas, hållas till riksintresseanspråkets närmsta gräns och inte enbart till befintliga anläggningar. Detta bör framgå av handlingarna.

Kommunen bör redovisa och ta ställning till riksintresset för totalförsvarets anläggningar i handlingarna.

Magnetfält

I planbeskrivningen till LIS-planen, del 1, så anges avstånd som behöver hållas till transmissionsnätets 220 och 400 kV-ledningar. Svenska kraftnät vill upplysa kommunen om att vår tidigare magnetfältspolicy, som kommunen hänvisar till i planförslaget, har utgått. Svenska kraftnät tar hänsyn till magnetfält i enlighet med strålskyddslagen, miljöbalken och ansvariga myndigheters rekommendationer.

Myndigheterna rekommenderar följande, under förutsättning att det kan genomföras till rimliga kostnader:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

Därmed finns inga fasta avstånd för hur nära byggnader tillåts med hänsyn till magnetfält. Vid byggnation av bostäder eller skolor invid kraftledningar bör kommunen ändå ta hänsyn som motsvarar den hänsyn som Svenska kraftnät tar, framför allt genom placering av byggnader.

Mer information om magnetfält och vilka avstånd som bör hållas mellan kraftledningar och bebyggelse finns på Svenska kraftnäts och Boverkets webbplatser:

- Magnetfält | Svenska kraftnät
- Elsäkerhet och hälsa - PBL kunskapsbanken - Boverket

Planbeskrivningen bör revideras så korrekt information framgår.

Elsäkerhet

Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2022:1. Föreskrifterna reglerar bland annat byggnation och vissa

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledningar. Exempel på detta är verksamhet med brandfarliga och explosiva varor, upplag, parkeringsplatser, busshållplatser med mera.

Svenska kraftnät vill informera om att det invid och under en kraftledning finns risk för steg- och beröringsspänningar i marken. Det finns också elsäkerhetsrisker med att anlägga el-, tele- och metalliska rörledningar eller metalliska konstruktioner, till exempel elstängsel och vindskydd med plåttak, i närheten av kraftledningar. Byggnader i närheten av transmissionsnätet för el kan behöva jordas, exempelvis om väggar och tak är av plåt.

Handlingarna bör redovisa information om elsäkerhet.

Samråd

Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 500 meter från transmissionsnätsledningar och -stationer. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på vår webbplats: Samhällsplanering | Svenska kraftnät.

Planhandlingarna bör revideras så denna information framgår i handlingarna

*Kommentar: Kommunen tackar för synpunkterna. Till granskningshandlingar kommer kartmaterialet att uppdateras med riksintresseanspråk för totalförsvaret. Rättelse för magnetfältspolicy uppdateras och villkoren för samråd uppdateras.*

## Myndigheten för civilt försvar

Myndigheten för civilt försvar har tagit del av remissen och har följande synpunkt.

Beslutade riksintresseanspråk

Lycksele kommun omfattas av ett riksintresseanspråk för totalförsvaret, den civila delen, i form av en luftledning i transmissionsnätet för el. Den 25 oktober 2024 beslutade Myndigheten för civilt försvar att mark- och vattenområdena för samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar (TfC 0004-0024), den civila delen, enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken (1998:808). Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen anser att riksintressen ska tillgodoses.

Myndigheten för civilt försvar önskar att förslaget till LIS-plan för Lycksele kommun kompletteras med riksintresseanspråk för totalförsvaret, den civila delen, i respektive hänsynskarta för områdena: Gäddträsk och Nedre Arvträsket.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet och kommer inkludera riksintresseanspråket för totalförsvaret för Gäddträsk och Nedre Arvträsket till granskningshandlingarna.*

## Trafikverket

Trafikverket vill uppmärksamma att det generella bebyggelsefria avståndet från vägområdet är 12 m för Riksvägar och 30 m för Europavägar. Vägområdet omfattar förutom vägbanan även tillhörande diken och slänter. För järnväg motsvarande avstånd 30 m från järnvägens mitt.

I LIS områden där det finns potential för fastboende med pendlingsavstånd med cykel så anser Trafikverket att kommunen ska planera för interna gång- och cykelvägar för att inte leda oskyddade ut till den statlig väg.

Trafikverket är restriktiv till nya anslutningar mot allmän väg och ser att befintliga anslutningar så långt som möjligt ska nyttjas. Bebyggelse ska planeras så att anslutning kan ske samlat mot allmän väg. För nya eller ändrade anslutningar krävs väghållarens tillstånd. Ansökningar görs på www.trafikverket.se.

*Kommentar: Kommunen tackar för synpunkterna och tar dessa i beaktande. Vad avser gång- och cykelvägar arbetar kommunen med dessa löpande.*

## Lantmäteriet

Lantmäterimyndigheten har ingen lagstadgad skyldighet att granska den aktuella typen av remiss. Lantmäteriet avstår därför från att granska handlingarna och lämna synpunkter i denna typ av ärenden.

*Kommentar: Kommunen tackar för svaret.*

## SCA (Svenska Cellulosa Aktiebolaget, Scaninge Skog)

I den mån den berörda marken är så belägen att den bättre lämpar sig som tomtmark inom LIS än aktivt brukad skogsmark (avskuren från övrig SCA-mark gnm väg, närhet till bebyggelse som fordrar hänsyn, etc) är SCA positiv till att göra affär med Lycksele kommun så att kommunen kan förvalta marken på bästa sätt för att realisera LIS-planen och genomföra tomtförsäljningar, istället för att SCA ska hantera dessa frågor som inte hör till huvudverksamheten.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet. För närvarande har kommunen inga intentioner att förbereda tomtmarker inom alla föreslagna LIS-områden, men ser gärna en fortsatt dialog med bolaget om detta skulle bli aktuellt.*

## Vattenfall AB och Holmen AB

Vattenfall Vattenkraft AB äger två kraftverk i Lycksele kommun; Rusfors kraftverk och Tuggen kraftverk. Tuggen kraftverk är samägt med Holmen AB (Vattenfall Tuggen AB). Bolagen har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat ärende. Detta är ett gemensamt yttrande från bolagen.

Förslaget till ny plan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-plan) syftar till att möjliggöra strandnära byggnationer för att stimulera landsbygdsutvecklingen och därigenom öka kommunens attraktionskraft. Samrådsförslaget tar bl.a. upp planeringsförutsättningar och vilken hänsyn som behöver tas vid framtida prövning av bebyggelse. Ras, skred, erosion och översvämningar lyfts fram som aspekter att beakta och kompletterande utredningar kan komma att behövas där tillräckligt underlag inte finns att tillgå.

Bolagen vill framhålla att Umeälven är en reglerad älv där vattennivåerna varierar, delvis på grund av vattenkraften och de tillståndsgivna dämnings- och sänkningsgränserna. Utöver bolagens kraftverk finns även fler vattenkraftverk i älven inom Lycksele kommun. Älvens vattennivåer påverkar strandzoner och erosion. Bolagen vill här förtydliga att dessa frågor kopplade till bolagens verksamheter är utredda och slutreglerade inom ramen för respektive tillstånd för vattenkraftverken.

Vidare framhålls vikten av att beakta vattenkraftverksamheten i kommunens planeringsarbete och de risker som det innebär att vistas i närheten av vattenkraftverken.

Om strandnära bebyggelse möjliggörs i större omfattning behöver ovan tas i beaktande. Bolagen står till förfogande för fortsatt kontakt.

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet och har vattenkraftverksamheten i beaktande i planeringsarbetet även framledes*.

## Sakägare 1

Hej, jag och min fru är ägare till Hedvik 1:25 samt 1:35. Vi har nu läst förslaget gällande Hedvik och har följande fråga. Vi kan inte riktigt se vad som är nytt med LIS planen i relation till tidigare. Tidigare har bygglov inte givits till byggnader nedom vägen och det verkar gälla detsamma även i det nya förslaget under texten "Fri Passage". Är det så att med förslaget så kommer fortsättningsvis inga bygglov ges till byggnad nedom denna väg och isåfall varför? Mvh

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

*Kommentar: Kommunen tackar för frågan. Där avståndet mellan vägen och fastigheten inte möjliggör en fri passage om 25 meter kan inga bygglov beviljas utifrån gällande lagstiftning. Att tillstånd inte kan ges beror på att lagstiftningen kräver att strandskyddets syften fortsatt ska kunna upprätthållas. Det handlar bland annat om att kunna bibehålla en passage så att allmänheten fortsatt ska ha tillgång till stranden. Det är även ett sätt att skydda djur- och växtliv.*

## Sakägare 2

Fick brev från er beträffande samråd för ny lis-plan. Reagerar på att det i ert förslag under kulturmiljö står inga kända fornlämningar. Går man in under fornsök framgår klart att det är markerade områden med fornlämningar. Ställer mig därför frågande till er skrivning.
Tacksam för svar.

*Kommentar: Kommunen tackar för synpunkten. Kommunen har sett över varje delområde med uppdaterade data för fornlämningar samt kompletterat underlaget med övriga kulturhistoriska lämningar.*

## Sakägare 3

Hej.
Jag har fått till mig via rykten att man ska enligt ett förslag, frångå strandskyddslagen i området Ytterbo, för att förbereda ett potentiellt tomtområde nära älven. Har märkligt nog inte fått någon sorts information om detta trots att jag är fastighetsägare som kommer att beröras om förslag går igenom.

Att göra nya tomter där finner jag som en dålig idé då marken där består av blandad skog, sten och till stor del myrmark. Enligt min tanke så är området sämre än vad SGU kommit fram till. Det finns ju både erosions- och översvämningsrisk längs hela strandlinjen eftersom hela området låglänt.

Ser också framför mig i anslutning till min tomt, mycket tung trafik och maskiner då mark ska beredas.

Man ska också ta hänsyn till det rika fågelliv, insekter och djurarter som finns här i området. Jag vill med härmed uttrycka mitt NEJ och protesterar å det allvarligaste mot förslaget att förbereda för nytt tomtområde här. Jag hoppas att den eller de som lagt förslaget tänker om.

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet. Ett utpekande av LIS-område innebär inte att strandskyddet frångås eller upphävs. Varje åtgärd prövas i samband med strandskyddsdispens vid bygglov eller detaljplan.*

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

*Information till berörda fastighetsägare har skickats ut via brev vid samrådstidens start 6 maj. Kommunen har inga intentioner att bereda tomter i området utan vill möjliggöra för befintliga fastighetsägare och inflyttande att söka strandskyddsdispens för bland annat bostadsutveckling. Kommunen tackar för informationen om riskerna i förhållande till översvämning och erosionsproblematik och kommer ta detta i beaktande i den fortsatta planeringen.*

## Sakägare 4 och 5

Vi vill inte ha några nybyggnationer på vår bakgård!
Vi har sommarstuga/fritidshus vid Lycksträsket (Lyckan 507) sedan 35 år tillbaka. Mycket har hänt där om man ser tillbaka men vi njuter fortfarande av att komma dit och känna lugnet och friheten.

Det är en ynnest att få gå i tallskogen, plocka bär och svamp, höra suset i trädkronorna och inandas frisk luft. Den luften saknar vi verkligen i Lycksele centrum där vi bor permanent.
Vi vill fortsättningsvis kunna ströva fritt längs de stigar som djuren trampat upp långt före vi föddes. Det ger så mycket tillbaka att få njuta av att ha naturen inpå knutarna. Den är så läkande för oss människor.

Att förlora den tillgången (till förmån för vad då?) skulle vara förödande för oss!
Det motsätter vi oss därför bestämt!

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet. Planen medger inga åtgärder utan varje åtgärd prövas enligt gällande lagstiftning och de planeringsförutsättningar som finns i området. Kommunen ser även att det är viktigt att beakta de natur- och friluftsvärden som finns. För varje område lyfts därför vilka värden som särskilt utmärker området och vad som behöver beaktas i kommande planeringsskeden.*

## Sakägare 6 och 7

Vi har tagit del av Lycksele kommuns plan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.
Vi har sedan 2010 en sommarstuga i Ytterbo som är ett av de områden som berörs av planen.
Vi har servitut på båt- och badplats i anslutning till det område som planeras bebyggas.
Det utpekade området som går från vår badplats och in i viken är i nuläget våtmark med skog och sly. Under de 16 somrar som vi vistats i Ytterbo har områden inte torkat upp ens under långvariga torr- och värmeperioder.

Området kan knappast anses vara lämpligt att bebygga. Marken är låglänt och dessutom utsatt för översvämningsrisk. Den kraftiga regleringen vid Tuggens kraftverk utsätter strandområdet för mycket kraftiga svängningar i vattennivåer, vilket innebär både risk för erosion av strandområdet

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

och översvämning. Vi vill med detta mail informera om att en strandnära bebyggelse i det utpekade området medför en hel del risker utifrån både nuvarande omständigheter och med tanke på kommande risker med klimatförändringar och ökad nederbörd.
Vi vill också uppmärksamma att vid lägre vattennivåer är det svårt att ta sig in i viken med båt och älvbotten är även dyig vilket gör det otrevligt att bada vid låga vattennivåer.

*Kommentar: Kommunen tackar för informationen om platsens översvämningsrisk och risker i förhållande till områdets markförutsättningar, vilket kommer beaktas i det fortsatta arbetet. LIS-planen medger inga åtgärder utan prövas först vid strandskyddsdispens i samband med bygglov eller detaljplan.*

## Sakägare 8

Vi har tagit del av de handlingar som kommunen har offentliggjort på anvisad hemsida. Vi ifrågasätter förslaget att placera LIS-områden i Ajaur, huvudsakligen av följande anledningar:

Ajaur ligger i ett område av riksintresse för friluftsliv, rennäring och flyttled

Enligt miljöbalken ska riksintressen skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada deras värden, och undantag får i praktiken bara göras för utveckling av befintliga tätorter eller lokalt näringsliv där det inte uppstår påtaglig skada. Näringsverksamhet, oavsett storlek, kommer att behöva ta mark i anspråk, inte bara för byggnader utan även för parkeringar. Ytterligare anspråkstagande av mark kommer att resultera i ett påtagligt intrång i byns nuvarande utseende och charm, och det är sannolikt att näringsverksamhetens behov av arealer leder till skada i såväl detta avseende som vad gäller växt- och djurliv.

Det finns inga uppenbara skäl till varför landsbygdsutveckling ska trumfa tidigare gjorda bedömningar kring riksintresse. Att vägar redan finns i närheten av föreslagna områden borde inte heller vara skäl som motiverar att beslut kring riksintresse förbises.

LIS-planens riktlinjer betonar att privatisering, stängsel och anordningar som försvårar tillgången inte ska tillåtas i områden klassade som ”viktigt friluftsområde”, och att fri passage längs stranden ska säkras. Förvärvsverksamheter som camping, stugby, aktivitetsföretag eller annat kommersiellt nyttjande tenderar i praktiken att skapa just privatiseringseffekter; även om en smal ”fri passage” formellt lämnas kvar upplevs stranden som privat och blir de facto stängd för allmänheten. Att släppa in kommersiella verksamheter i ett riksintresse för friluftsliv motverkar kommunens egna mål (se miljökonsekvensbeskrivningen) om ”natur och kulturmiljö som tillgång” och riskerar att göra allmän tillgång till stränderna till en teoretisk rättighet istället för en verklig.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

I samrådshandlingarna nämns de branta strandkanter som karaktäriserar stora delar av de föreslagna LIS-områdena. Man lyfter höjderna som intressanta tomtmarker och branterna som möjliga passagevägar för allmänhet. Branter brukar generellt undvikas vid vandring och friluftsliv, just för att de är svårframkomliga. För att tillgängliggöra dessa skulle man i praktiken behöva anlägga stigar/leder längs dessa strandlinjer, vilket skulle bli ett mycket stort och skadligt intrång i naturen. Branta strandlinjer talar, tvärtom, emot införande av LIS-område på dessa platser.

I Pelagias rapport nämns, under avsnittet Ajaur 2, en skogsstig i den centrala delen av området. Denna stig är en av mycket få kvarvarande stigar i Ajaur med närområde, och används flitigt för motionsrundor, hundpromenader och tillgängliggörande av skogarna i detta område. Att anlägga byggnader längs denna stig och i detta område skulle göra att området som rekreationsplats försvinner. I områden som dessa, där regelrätta vandringsleder inte finns, ligger de få stigar som inte har växt igen ofta, helt logiskt, just i närheten av bebyggda områden. Att planera för ytterligare landsbygdsutveckling i precis dessa områden med argumentet att viss infrastruktur som vägar och stigar redan finns, är alltså att omintetgöra de möjligheter till friluftsliv som dessa få stigar medger.

Kommunen har i sin egen miljökonsekvensbeskrivning konstaterat att nästan all exploatering påverkar rennäringen negativt och att kumulativa effekter av många små åtgärder kan minska rennäringens funktionalitet. Nyttjandet av Ajaurs områden för rennäring har varierat stort över tid, och det torde vara svårt att idag göra bedömningar om vilka behov rennäringen kommer att ha i framtiden, särskilt i en tid av snabba klimatförändringar då rennäringen behöver byta områden allt eftersom förutsättningarna ändras. Avsteg från en tidigare gjord bedömning av riksintresse för rennäring bör inte naggas i kanten med utgångspunkt i utlåtanden från en sameby under ett visst år. Man bör istället visa stor respekt för tidigare gjorda utredningar och bedömningar gällande riksintresse.

Om kommunen börjar tänja på både egna kriterier och nationella beslut undermineras förtroendet och risken är stor att beslutet sedan utgör bas för ytterligare uppluckringar i framtiden. Här ställs inte sällan utveckling mot utarmning. Skogsbolags eller privatpersoners beslut att kalavverka landområden leder inte sällan till att mark får ett lägre värde i andra bedömningar nedströms. Detta är tydligt i Pelagias rapport, där bl.a. kalhyggen klassas som triviala utan motstående intresse. Det är dock viktigt att förstå att två fel inte är ett rätt – om en vårdslös avverkning har utförts blir på inget sätt situationen förbättrad för att ytterligare skydd av miljön åsidosätts.

Naturvärden och biologisk mångfald

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

Naturinventeringen visar att samtliga fyra områden som föreslås i Ajaur innehåller skyddsvärda eller hänsynskrävande naturmiljöer i form av sumpskogar, tallsumpskog, lövrik restbiotop, äldre tallar med kontinuitet och bäckmiljöer. Dessa miljöer anges som potentiella biotoper för naturvårdsarter, med särskilda naturvärden kopplade till äldre träd, död ved, sumpskog och lövrika partier. Pelagias underlag säger tydligt att skyddsvärda och hänsynskrävande områden bör inventeras ytterligare vid planerad exploatering eller undantas i tidigt skede, eftersom den nuvarande inventeringen är översiktlig. Att i detta läge, via LIS-klassificering, öppna för förvärvsverksamhet innebär således att man föregår den noggrannare översynen av områdena och riskerar en irreversibel skada på naturvärden. Detta i ett läge där nationella mål om biologisk mångfald skärps, inte luckras upp.

Miljökonsekvensbeskrivningen bygger på antagandet att exploateringen blir småskalig och att ”större områden för naturmiljö bevaras”, vilket ligger i botten för länsstyrelsens och Naturvårdsverkets acceptans av planen. Att utöver uppförande av enstaka boningshus även öppna upp för förvärvsverksamheter med strandnära beroende innebär att man rör sig bort från den småskaliga princip som miljökonsekvensbeskrivningen och LIS-planen bygger på, utan att ha gjort en ny samlad konsekvensbedömning. Det är en sak att möjliggöra några enstaka bostadshus i anslutning till befintlig byastruktur, men något helt annat att omvandla Ajaurs strandszoner till en kommersiell resursbas. Man kan inte förutspå företagsetableringars fortlevnad över tid, men säkert är att mark som har tagits i anspråk aldrig kommer att kunna återställas till ursprungligt skick.

Jordbruksmark, kulturlandskap och beredskap

Ajaur karaktäriseras i LIS-underlaget som ett småskaligt odlingslandskap där brukningsvärd jordbruksmark finns och anses viktig. I byn underhålls även delar av det historiska kulturlandskapet, och inom Ajaur 2 finns ytterligare historisk odlingsmark som inte har identifierats i Pelagias underlag. Denna fd. gårdstomt ligger på en höjd och skulle troligen vara en av de första tomter som tas i anspråk vid nybyggnation. Detta vore mycket sorgligt då det inte finns några andra liknande tomter kvar i Ajaur.

LIS-planen och miljökonsekvensbeskrivningen har en tydlig policy att brukningsvärd jordbruksmark ska skyddas och inte exploateras, både utifrån landskapsvärden och livsmedelsberedskap. Förvärvsverksamheter behöver ofta parkering, byggnader, tekniska ytor och serviceanläggningar som stegvis äter upp just de öppna, attraktiva jordbruksytor som LIS-planen säger sig vilja bevara. I en tid med ökade krav på livsmedelssäkerhet framstår det som kortsiktigt att öppna upp för ev. turistparkeringar och kommersiella anläggningar på den lilla jordbruksmark som finns kvar i Ajaur.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

Lämplighet för ekoturism ur ett livsmedelsperspektiv

Under 2025 gjordes lokala mätningar av bl.a. cesium- och kvicksilverförekomst i fisk och svamp i Ajaur. Flera olika fisk- och svampsorter studerades och slutsatsen var bl.a. att halten 137Cs i vissa svampsorter närmar sig Livsmedelsverkets nationella gränsvärden för försäljning. Kvicksilvermätningar på gädda visade också på värden omkring de nivåer där Livsmedelsverkets kostrestriktioner blir aktuella. Observera att mätresultat är lokala, även inom Ajaur som område, och att upprepad provtagning skulle kunna påvisa halter som såväl över- som underskrider gränsvärdena. Om man turistar med svampplockning eller fiske som anledning, brukar man ofta samla på sig större mängder och risken finns att man konsumerar mer än rekommenderat över tid. Ska kommunen locka till friluftsliv i Ajaur som tar utgångspunkt i fiske eller svampplockning behöver man således vara tydliga med att intaget av dessa livsmedel bör vara begränsat.

Klimat, transporter och spridd exploatering

Miljökonsekvensbeskrivningen pekar på att LIS-områdenas spridning kommer att medföra ökade transporter; alla LIS-områden kan inte nås med kollektivtrafik och utvecklingen kan leda till ökade transportavstånd och utsläpp. Ajaur har under överskådlig tid (50+ år) inte kunnat nås med kollektivtrafik. LIS-planens grundidé är att ny bebyggelse och verksamhet ska lokaliseras i anslutning till befintliga strukturer och servicenoder, just för att minska spridd och bilberoende exploatering. Eventuella förvärvsverksamheter i Ajaur, dit besökarna kommer att behöva ta sig med bil, går i praktiken på tvärs med kommunens klimatmål om minskade utsläpp och minskat beroende av långa individuella transporter. Det blir inkonsekvent att å ena sidan tala om klimatmål och minskade utsläpp, och å andra sidan aktivt stimulera bilberoende, kommersiell exploatering i ett strandnära landsbygdsområde utan fungerande kollektivtrafik och med långt avstånd till närmaste servicenod. Ingen småskalig verksamhet i Ajaur torde heller utgöra ekonomiskt underlag för införande av kollektivtrafik i form av busslinjer (se punkt nedan).

Kommunal ekonomi och prioriteringar

Lycksele kommun skriver att ny bebyggelse ska ge ytterligare underlag till service i närområdet. Vilka etableringar förväntar man sig i Ajaur och vilken utökad service kommer man då att utveckla i byn? Vilka mätetal har man som riktmärke för införande av denna utökade service? Lycksele kommun presenterar inte den ekonomiska kalkyl som man har kopplad till införande av LIS-områdena. Man visar inte på troliga intäkter kontra förväntade utgifter som de tänkta etableringarna medför. Man presenterar helt enkelt inte sitt business case. Det är anmärkningsvärt. Man ruckar på strandskyddsreglerna utan att ha en tydlig bild

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

av vilka ekonomiska upp- och nedsidor som finns. Tvärtom medger man i tillägget till översiktsplanen att man inte vet vilka områden i kommunen som kommer att bli aktuella för etablering, vilket innebär att vissa områden får ett uppluckrat strandskydd utan att för den del få nyetableringar av företag eller utökad service. Man skriver även att områden som idag inte LIS-klassas kan komma att få dispens i framtiden, ifall nyetableringar väljer att söka sig dit. Vi anser således att Ajaur inte bör LIS-klassas ”för säkerhets skull” utan istället, för fallet att det blir aktuellt i framtiden, på nytt lyftas upp och noggrant utvärderas i samråd med ansvariga myndigheter och markägarna i området.

Lycksele kommun tydliggör att långsiktiga och positiva sysselsättningseffekter, eller upprätthållande av serviceunderlaget krävs för att motivera dispens från strandskyddet, d.v.s. klassificering som LIS-område. I Ajaur finns idag ingen service, och något enstaka uppförande av året-runt-hushåll, några extra sommarboenden eller säsongsbaserad turism kommer troligen inte att göra att kommunen återinför sophämtning, upprättar bussförbindelser eller öppnar en skola. Lycksele kommun behöver visa vilka bidrag till långsiktig, ökad ekonomiskt aktivitet som man ser i Ajaur innan man uppluckrar strandskyddet och förbiser riksintressen. Man skriver att uppförandet av ett hus ses som utveckling. Är uppförandet av en byggnad verkligen synonymt med landsbygdsutveckling? Det är väl ändå permanent bosatta människor som gör landsbygden levande, inte uppförda byggnader eller säsongsbunden turism?

Miljökonsekvensbeskrivningen framhåller att LIS-planen är tänkt att gynna kommunens ekonomi genom att riktad exploatering stärker befintlig service och ökar nettoinflyttningen, men den pekar också på att VA-utbyggnad kan kräva stora investeringar. I Ajaur är enskilda VA-lösningar visserligen möjliga, men kostnader för vägar, sophantering, räddningstjänst och tillsyn av miljö- och byggfrågor tillkommer, och kommunen har inte redovisat underlag för motsvarande skattebas. Förvärvsverksamheter med säsongspräglad turism ger ofta svängiga intäktsflöden samtidigt som kommunen låser in sig i långsiktiga kostnader för infrastruktur och tillsyn. Istället för att sprida kommunens resurser på nya, strandnära områden med osäker ekonomisk effekt, kan politiken välja att prioritera förtätning och utveckling där service redan finns, vilket också är linjen om man läser LIS-planen. Större byar med befintlig infrastruktur kan gynnas en turism, men det är ovanligt och osannolikt att mindre byar som saknar allt blommar upp till följd av småskalig turism.

Den lokala miljön

Verksamhet kopplade till turism tenderar, i byar med Ajaurs karaktäristik (få permanent boende, en mindre ökning av invånarantalet under sommaren, ingen lokal service som affär, lokaltrafik etc.) att utarma trakten snarare än att utveckla den. Belastningen på området blir ojämn då aktiviteterna inte löper kontinuerligt över året utan koncentreras till sommaren och kanske enstaka veckor under vintern. En ort

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

som i perioder har fler gäster än lokala invånare tenderar att slitas då besökare inte hanterar omgivningen lika varsamt, och verksamheter som leder till besökstoppar förstärker konsekvenserna av detta ytterligare. Vidare är det troligt att de som idag har förankring till byn vistas där just för att byn har den miljö och karaktäristik som den för närvarande har. Ett utökat byggande och en kommersialisering riskerar i att resultera i att de som idag bor eller regelbundet återkommer till byn lämnar den.

Lycksele kommun menar att man vill vara ett alternativ till de större städernas tätbebyggda skärgårdar. Trots detta ligger de föreslagna LIS-områdena i Ajaur så placerade att utökad bebyggelse skulle kunna leda till en förtätning som gott och väl är i paritet med bebyggelsen på storstädernas skärgårdsöar.

Lycksele kommun har i sina skrivelser inte kunnat motivera varför man utpekar riksintressen som prioriterade men samtidigt urholkar dem med LIS-undantag. Man har heller inte gett någon ekonomisk motivering – intäkter kontra utgifter – som stöder införande av LIS-områden i Ajaur. Denna skrivelse lyfter aspekter som ur ett miljö- och klimatperspektiv tydligt talar emot införandet av LIS-områden i Ajaur. Vi hoppas och utgår ifrån att Lycksele kommun beaktar dessa synpunkter.

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet. Kommunen har för området gjort bedömningen att området kan vara lämpligt för småskalig turism och friluftsliv med hänsyn till riksintresset för friluftsliv. Att området är utpekat riksintresse för friluftsliv innebär att området har särskilt goda förutsättningar för människors vistelse och upplevelser i natur- och kulturlandskap enligt 3 kap. 6 miljöbalken. Kriterium för utpekande av riksintresse för friluftsliv bygger bland annat på att ett område är tillgängligt enligt allemansrätten och att området har potential att bli attraktivt för många besökare.*

*Ett delområde omfattas av riksintresse för rennäring. Kommunen är medvetna om att rennäringens användning av olika områden varierar över tid. Mot bakgrund av denna aspekt, inte minst i förhållande till klimatförändringar, ser kommunen det som särskilt viktigt med dialog med samebyarna som har lång historisk kunskap och erfarenhet av att bedriva rennäring. Utpekande av ett LIS-område innebär inte att någon åtgärd medges eller att strandskyddet upphävs. Den faktiska prövningen sker vid ansökan om strandskyddsdispens i samband med bygglov eller detaljplan. För att säkerställa att ingen påtaglig skada sker på rennäringen utifrån riksintresse eller rennäringens rationella drift ska samebyn ges möjlighet att yttra sig vid varje ansökan. Vid förändrade förutsättningar som till exempel effekten av ett förändrat klimat är det en aspekt som kan fångas upp när en åtgärd väl prövas.*

*LIS-området är inte specifikt utpekat för förvärvsverksamhet eller större företagsetablering och planen medger inga åtgärder. Alla åtgärder ska prövas genom strandskyddsdispens och genom bygglov eller detaljplan utifrån gällande lagstiftning. Eventuell verksamhet eller bebyggelse behöver enligt lag uppfylla kravet om fri passage på minst 25 meter från strandlinjen. Åtgärder närmast strandlinjen är inte tillåtna.*

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

*Att höjderna för lokalisering av bebyggelse lyfts som intressanta är mot bakgrund av lagstiftningen som kräver ett avstånd på 25 meter från strandlinjen.*

*Stigar i LIS-områdena ses som viktiga att bevara även vid utveckling av områdena. Kommunen har gjort bedömningen att en utveckling av området kan ge fler möjlighet att nyttja befintliga stigar och omkringliggande natur, vilket bedöms vara en positiv aspekt. Föreslagna LIS-områden och LIS-planen bygger på uppförandet av enstaka bebyggelse utifrån gällande lagstiftning. Utifrån gällande lagstiftning är det inte möjligt att exploatera hela delområden eftersom ny bebyggelse behöver uppföras i anslutning till befintliga bostäder inom 200 meter. Varje ansökan för ny bebyggelse eller verksamhet prövas utifrån gällande lagstiftningen och utifrån de planeringsförutsättningar som lyfts fram i LIS-planen. Det innebär att hänsyn behöver tas till bland annat områdets naturvärden, varför dessa särskilt också lyfts fram i kartmaterialet.*

*Kommunen tackar för informationen om den ytterligare historiska odlingsmark och fd. gårdstomt inom Ajaur 2. Jordbruksmark är skyddad enligt 12 kap. 9 § miljöbalken och får inte ianspråktas utan särskilda skäl. LIS-planen medger inga åtgärder för vare sig verksamheter eller tillhörande åtgärder som parkeringar eller övriga anläggningar. Alla åtgärder ska vid ansökan prövas utifrån gällande lagstiftning och planeringsförutsättningar.*

*Området pekas inte särskilt ut för ekoturism, svampplockning eller fiske även om det är aktiviteter som kan ingå för friluftsliv. Kommunen tackar för informationen om de lokala mätningarna av cesium- och kvicksilverförekomst.*

*Miljökonsekvensbeskrivningen konstaterar att spridningen av LIS-områdena kan medföra en ökad mängd transporter och att områden i första hand ska lokaliseras till befintliga strukturer och servicenoder. Detta antagande bygger dels på målet om att minska bilberoendet, dels möjligheten att nyttja befintlig infrastruktur. Eftersom planen inte medger några åtgärder är det inte möjligt att på förhand veta vilka konsekvenser planen i praktiken kommer att medföra.*

*LIS-planen medger inte utökad service inom alla föreslagna områden utan ses vara en viktig aspekt för att kunna upprätthålla dagens service. Eftersom det inte på förhand går att veta i vilken utsträckning föreslagna områden exploateras är det inte möjligt att utläsa inom vilka områden det kan vara aktuellt med utveckling av service. Med hänsyn till ovanstående aspekter samt att planen inte medger några åtgärder görs ingen ekonomisk kalkyl. Förslaget följer framtagandet utifrån 3 kap. 7-22 §§ plan- och bygglagen. Ekonomiska kalkyler är en aspekt som beaktas vid prövning som vid framtagande av detaljplaner. Strandskyddslagstiftningen liksom övrig lagstiftning ska följas och områdenas planeringsförutsättningar ska beaktas. Strandskyddet luckras inte upp som följd av utpekande genom LIS-*

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

*planen utan varje åtgärd prövas. Områden som inte idag klassas som LIS-områden men som kan bli aktuella på sikt hänvisar till förändrad lagstiftning som kan innebära prövning för förvärvsverksamhet.*

*Kommunens vilja med framtagandet av planen är att ge möjlighet till invånare och inflyttande att kunna bosätta sig ute på landsbygden vid attraktiva områden. De områden som beskrivs som attraktiva i bostadsförsörjningsprogrammet och i översiktsplanen är vattennära och med närhet till naturen. Ajaur är i planen främst utpekat med syfte för småskalig utveckling av bostäder utifrån befintlig struktur och med hänsyn till platsens förutsättningar. I planen lyfts att åtgärder för turism och friluftsliv kan komma att bli aktuellt och i sådant fall ska alla åtgärder ska prövas. Kommunen har i framtagandet av planen haft dialog med VA-huvudman, det kommunala avfallsbolaget, räddningstjänsten samt myndighetsenheten där bygg- och miljöfrågor hanteras.*

## Sakägare 9 och 10

Synpunkter på plan för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS-plan)

Vi har tagit del av handlingarna

- Strandskydd landsbygdsutveckling tillägg till översiktsplaner;
- LIS-plan 2026;
- LIS-områden;
- Miljökonsekvensbeskrivning LIS-plan 2026;
- Naturinventering av LIS-områden i Lycksele kommun, år 2025

Som framgår av dessa dokument, återfinns inom kommunen ett antal områden som besitter riksintresse vad gäller naturvård, friluftsliv och rennäring m.m. Dessa områden är att betrakta som unika och utgör ett arv som vi är skyldiga att värna om. Kommunens beslut att uppluckra strandskyddet i sådana områden och på så sätt inskränka den allmänna tillgången, samt äventyra djur- och växtliv till förmån för exploatering som gynnar enskilda privata intressen, är därför mycket anmärkningsvärt.

Ett utpekat LIS-område som av utredningen anses besitta riksintresse av ovannämnda slag, är byn Ajaur. Givet byns placering i kommunens utkant och relativt långa avstånd till tätorter, finns det enligt vår uppfattning lite som tyder på att ett undantag från strandskyddet här skulle bidra till positiva sysselsättningseffekter eller ökat serviceunderlag i Lycksele kommun, vilket utgör ett kriterium för att ett område ska LIS-klassas. Behovet av vattennära tomter som påstås ha uppkommit till följd av utveckling inom gruvnäring, handel, verkstads- och småindustri, tillfredsställs knappast av nybyggnationer i Ajaur, vilket det flertalet tomma hus på fint belägna platser i byn vittnar om.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

Mot denna bakgrund ställer vi oss ytterst tveksamma till huruvida LIS-planen, med syfte att öka kommunens attraktionskraft, i det här fallet kommer ha önskad effekt. Tvärtom befarar vi att enstaka nybyggnationer i utmarkerade områden kring Ajaur kommer att få motsatt verkan och förstöra det som ger byn sin charm och sitt höga värde för natur- och friluftsliv. I dokumenten jämförs Ajaursjön med Vindelälven och Öreälven. Att på så sätt jämföra sjöar och älvar är felaktigt eftersom förutsättningarna för djur- och växtliv markant skiljer sig åt. I jämförelse med Vindelälven och Öreälven, har Ajaursjön en relativt kort utsträckning. Därför är det inte sant att ett undantag från strandskyddet för ex. turistnäring skulle ha en liten inverkan på områdets riksintresse. Vi betonar att det är precis denna tillgång till orörd natur som ger Lycksele kommun sin attraktionskraft. Vi önskar därför att kommunen reviderar sin befintliga LIS-plan och skonar områden runt Ajaur där riksintresse för natur- och friluftsliv finns. Låt oss behålla denna by i detta vackra område som naturen gett oss utan åverkan från giriga exploatörer.

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet. Föreslagna delområden angränsar till riksintresse för Natura 2000 och ett område omfattas av riksintresse för rennäring. Samtliga delområden omfattas mycket riktigt av riksintresse för friluftsliv. Det innebär att området har särskilt goda förutsättningar för människors vistelse och upplevelser i natur- och kulturlandskap enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Kriterium för utpekande av riksintresse för friluftsliv bygger bland annat på att ett område är tillgängligt enligt allemansrätten och att området har potential att bli attraktivt för många besökare. I naturvärdesinventeringen framgår även att stora delar av föreslagna områden har bedömts som triviala även om det förekommer mindre delar med höga naturvärden som behöver beaktas. Kommunen har gjort bedömningen att området kan vara aktuellt för mindre verksamhet kopplat till turism och friluftsliv med hänsyn till det utpekade riksintresset för friluftsliv. Behovet av strandnära bebyggelse härstammar från dialog med medborgare genom kommunens bostadsförsörjningsprogram och är en utpekad politisk viljeriktning i kommunens gällande översiktsplan. I en sammanvägd bedömning ser kommunen att området utifrån dess värden och ovanstående aspekter kan vara ett aktuellt område för landsbygdsutveckling. Strandskyddet upphävs inte genom ett utpekande av LIS-område utan prövas först vid ansökan om dispens i samband med detaljplan eller bygglov. Om en åtgärd bedöms påverka naturvärdena, friluftslivet eller rennäringen negativt ges ingen dispens. Kommunen har vid framtagandet av förslaget haft konsultation med Gran sameby som lyft fram att de inte ser några särskilda svårigheter eller särskilt känsliga delar för området. Kommunen har utifrån informationen gjort bedömningen att enstaka bebyggelse kan tillkomma utan påtaglig skada. Rennäringen ska dock alltid ges möjlighet att lämna synpunkter vid prövning av strandskyddsdispens och bygglov.*

## Sakägare 11

Mina synpunkter angående nytt LIS-område vid Tannbäcken benämnd Tannfors 1.31, är att även området närmast Tannbäcksbron ska ingå i området, markerat med grönt på bifogad kartbild tanfors 1.31.

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

**SAMRÅDSREDOGÖRELSE**

Motiveringen som benämns att det skulle vara av vikt för rennäringen känns inte igen, de senaste 35-40 åren har ingen renbeföring passerat denna plats.

För mig minskar värdet/möjligheten att bygga strandnära rejält.

Synpunkter på Storbacksjön benämnd 1.29 är att utöka LIS-området enligt blå markering i bifogad karta benämnd Storbacksjön 1.29.

Detta kommer inte att påverka rennäringen negativt, detta område ligger in mot utloppet från Storbacksjön med bla. Svag is i området.

Området ligger i söderläge vilket är positivt utifrån tomtmark.

*Kommentar: Kommunen tackar för yttrandet. Kommunen är medveten om att rennäringens drift kan se olika ut år till år samt under längre perioder. I syfte att undvika påtaglig skada på rennäringens rationella drift har delområdet som utgått i förslaget undantagits vid Tannfors. Revidering av Storbacksjön görs inte till granskningen då utformningen redan anpassats med syfte att undvika påtaglig skada på riksintresset för rennäring.*

Isabella Perttula
Samhällsplanerare
Samhällsplaneringsenheten